

RASKOVANI

IZLAZI SVAKI ČETVRTAK, 11 JUTRA.

PREDPLATA: TROMJESEČNO DINARA 13, GODIŠNJE DINARA 52. OGLASI PO CIENIKU.

UREDNIŠTVO I UPRAVA KUĆA Br. 543 - VODICE.

RUKOPISI SE NEVRAĆAJU.

POJEDINI BROJ DINAR

VLASNIK, DIREKTOR ODGOVORNI UREDNIK:
PAVAO ROCA

TISAK: PUČKE TISKARE - ŠIBENIK.

Državna trošarina na vino u Dalmaciji.

Inicijativa za povoljno rješenje.

Prikazuje: Mijo Jerinić.

Što govori Božo Roman?

Najbolje će bit da dademo riječ čovjeku, kojeg bi uvođenje državne trošarine kod nas ako ne bacilo na sred puta, a ono mu sigurno prelomilo tri kralježa i dva rebra — a onda kako bi mu bilo sa ostalih njegovih devet ukućana!

Zove se Božo Roman, vinogradar iz Žirju, srednja stasa, kosmatih lakata, a ruke mu pune žulja. On mi se je jadno ovako: Ima nas u kući devetorica, svi radimo od cike zore do u crnu noć. Obradili smo lipu zemlju i da nam ljetos krupa ne obila vinograde mogao sam naći koju miru vina. Tako jedva jedvice trinaest mira masto, od kojih sam dobio 7 mira vina. Mast bio sama dropina. Na velikoj većini grožđa zrna nesretna od grada otučena. Kada bi imao platiti trošarinu na ono 13 mira mastu morao bih platiti 155 din. Potrošio sam za sami sumpor i galicu 2500 din. Naš trud i muku neračunam, 7 mira vina zapadalo bi 2955 din. Prodam li vino po 350 din. to bi dobio 2450 din. Kako vidite izgubio bih još od svoga 505 din. Drugog prihoda nemam. Sada sam počeo sakupljati šiške i prodavati po gradu!

„A kako ćeš proći ovu zimu?“

Božu Romanu poleti suza niz pošteno seljačko lice i zamuklim glasom, kroz zube izusti teške riječi: — „Kostriča i pure“ — uzdahne duboko — „bude li novca!“

„Bog će pomoć, Božo moj, ne boj se! Pisat ćemo i tražit ćemo da zakoni nesmiju upropastiti još više ekonomsko stanje našeg malog narodu i puka.“

Sudbina, koja je zadesila Božu Romana nije ljetos pošetila dugi niz njegovih zemljaka. Pitam ja, gdje je pravica, gdje Bog-a gdje su ljudi sa parafima u rukam, koji bi imali sreća i duše pa od njih tražiti da na vino plate trošarinu? I tu nema ni privatnog ni parlamentarnog raspravljanja da li se u ovakvim slučajevima smije pristupiti izvršenju zakona o trošarini na vino. Za ovakove slučajeve Min. fin. treba da namah navedenom zakonu nadoda oni paragraf, kojim se ova vrsta vinogradara oslobadja od svake trošarine i u opće od svakog poreza za ovu godinu!

Ako je istina, da u Šibeniku ima vinogradara, koji sa 70 mira vina, 21 hiljadu dinara ne mogu (prama „Nar. Straži“) dovoljno ni da kruha kupe za cijelu godinu, onda odkle će kupiti pure oni težaci, koji nemadu nego jednu ili dvije bačve vina, 20—40 mira; a da i nepitamo odkle će kupit sirka ili mekinja onaj seljak, koji nije ljetos našao ni 10 mira vina, a pod strelom zubića, ko mišića.

Sve ovo goni i sili prijatelje maloga puka, da poduzmu sve moguće eda ovaj naš zapušteni seljak ne bude ove čije zime gladovati i ltipiti više nego li je gladovao i erkovao god. osamnest.

Pokušaj povoljnog rješenja

Nepravdu, koju je Min. fin. nepoznavajući naše specijalne privredne okolnosti u Dalmaciji učinilo našim vinogradarima ukidajući dacio konsumo a uvadjanjem trošarine na vino, most i drop, treba ukloniti, ispraviti. U tom se slažu svi zanimani krugovi. Na temelju razglabanja sa samim vinogradarima, u zakonskoj osnovi imalo bi se uzeti u obzir ekonomsko stanje pojedinog vinogradara i prama istomu udariti mu na samo vino jednog državnog doprinos bez pokrajinskih i općinskih prireza.

Okosnica zakonske osnove.

Zakonska osnova ima da sadrži dva paragrafa, koji treba da budu jasni i razumljivi, a ne kao oni u privremenom zakonu o trošarini, koje neza tu mačiti ni samo Financijalno Ravnateljstvo u Splitu, dok treći paragraf, ima da sadrži iznimke.

Kad se je sastavljao ovaj privremeni zakon onaj, komu je bila povjerenjena njegova stilizacija, zaboravio je na jednu veoma važnu okolnost, naime na kupca vina na veliko, koji nije konsument, nego preprodavaoc. Kako o tomu nema ni slova u zakonu, mjesne Oblasti struvaju trgovca vinom na veliko u konsumente i čine mu platiti 35 d. trošarine kad uvaža vino iz Vodica u Šibenik, a kada on vino preproda u Ljubljanu, onda onaj u Ljubljani ima opet da plati 35 din trošarine. Ovo je jedna glupost, koju treba odstraniti, jer ona ubija pravu trgovinu s vinom kod nas. Opće je poznato, da je trgovac most izmedju producenta i konsumenta i on po slovu zakonu nije dužan da plati trošarinu jer on to vino ne troši.

1. — U Dalmaciji ukida se dacio konsumo a uvadja se na pod dropin dozrelo stolno vino od 16% unapreda državni doprinos od 30 dinara po stolitru.

2. — Državni doprinos na stolno vino pobire se jedino kod prodaje, a plaća ga isključivo konsument bilo u gradovima bilo na selu.

3. — Utjeravanje drž. doprinosu na stolno vino sa strane konsumenta, i namjeri da producent proda što bolje svoje vino, izključeno je u ovim slučajevima:

- a) kod vinogradara, koji su zaduženi bilo kod novčanih zavoda bilo kod privatnih osoba;
- b) kod vinogradara, koji nemaju novca da kupe ili nemogu održavati konja;
- c) kod vinogradara, koji nemadu svoga žita, drva, sijena, ulja — nego im je privreda samo vino;
- d) kod vinogradara, koji imaju još neobrađena polja;
- e) kod vinogradara, koji nemogu od prodaje vina kupit alat;
- f) kod vinogradara, koji imaju sina za ženidbu, a nemaju odkle kupit gunjac i lineule;

g) kod vinogradara, koji su prisiljeni, da se na proljeće zaduže za obraditi lozu i dug uz kamate nemogu platiti prije neg prodadu vino;

h) kod vinogradara, koji se dave purim i kostričem, a mesa jedva jedvice da okuse na Božić, Uskrs i Veliku Gospoju;

i) kod vinogradara čija djeca i zimi idu bosu;

j) kod vinogradara, kojih su ženske prisiljene da krađu drva u državnom gaju, da za njih kupe pregaču;

k) kod vinogradara, kojima građ otuće grožđe;

l) kod vinogradara, kojima godišnji proizvod vina ne dotječe, da za utjerani novac mogu podmiriti troškove za uzdržanje obitelji i obradivanje polja;

Temeljne ideje u uređenju drž. doprinosu na vino bile bi ove. Ko malo pozna ekonomsko stanje naših vinogradara uvidit će iz ove okosnice, da bi ovakovo rješenje pitanja o porezu, trošarini ili doprinosu na vino pogodilo ono 30% vinogradara, koji uz vino, imadu sve što im je potreba u kući, dok bi se uzelo u zaštitu ono 70% vinogradara koji osim on malo mira vina nemaju ništa i prisiljeni su da kupuju od drva za gorivo sve do kruha.

Zaključna riječ.

Obzirom na nepovoljno stanje vinogradara, koje sada vlada kod nas usljed nikakva izvoza, slabe prodaje, zaduženosti seljaka, nepojmljiva dizanja cijena s dana u dan, pozivlje se Ministar financija da, dok se definitivno uredi pitanje trošarine na temelju navedene osnove, uzme u obzir sve okolnosti, koje materijalno ubijaju naše vinogradare i da u tom pravcu namah izdade zgodne iznimke privremenom zakonu o trošarini na stolno vino, kojim će se iznimkama doći u susret onim malim vinogradarima, koji u osnovi spadaju pod treću tačku.

Kada Min. fin. kao naš domaći čovjek i njihov rođeni brat udovolji pravедnim zahtjevima naših malih vinogradara, moći će mirne duše ustvrditi, da je došao u susret njihovoj ljutoj nevolji, kao što mu kroz stotinu godina nisu nikada došli u susret tuđinski ministri, i oni i njihova djeca bit će hurni i zahvalni.

Gosp. K. Lj. Miletić, Ministru za Agrarnu reformu Beograd.

Gospodine Ministre.

Maloposjednicima Dalmacije odahnulo. Njihov posjed ne smatra se više beglukom, niti spalukom.

Zanimat će i Vas i sve „Agrarce“ moj slučaj. Nas pet braće i tri sestre — osmero djece jedno drugom do uha u ota i majke, a ovi prilično u godinama. Posjed nije bio za zabaciti. Nu koja hasna; ni nejaci. Otac nam s duga u dug, s ponora u ponor upadao. Kad ponarasi, jednog po jednog — pozobala vojska: jedne godine našli smo se trojica u službi.

Roditeljima našima još gorā nevolja. Ne samo što im nijesmo pomagali, već smo ih još više odnemagali, pošto su morali i od grla odkidati, uskratiti za poslati nam o Božiću ili Uskrsu državni paru.

Vjerovnik Emilia v. fu Dr. Luigi Zuliani nemogao dalje čekati i 1897 odnese naše imanje za dug na dražbi, a mi se razidjismo širom svijeta ko — rakova djeca.

Svoj braći, napo se meni bilo milo svojih roditelja — lipsat će od gladi i svake nevolje, pa zamolio vjerovnika, da mi ustupi obradivanje negdašnjeg našeg posjeda uz naknadu polovicu ploda loze, masline i svih voćnih stabala vlastniku vjerovniku, a polovicu meni obradivaocu. Dobar bio vjerovnik i s njim sklopim god. 1900 pismo „Società colonica e di pignone“ Kod bilježnika de Petris u Šibeniku br. 54317.

Za pomagaca uzmen brata Lovru. Ali nemoš kraju, da si božji. Nastojali iz svašta izbiti paru; smucali se po Kotaru; nemoš, pa nemoš. Vlasni-

cim slaba, a nami nikakva korist. Uz to zaokupila me djeca, nejačad. Tako išlo za 12 godina.

1912 zetovi pomenute Zuljanovice, sudski savjetnici: Marko Inchiostri i Melkior Marasovich — jesu Talijanasi, ali milostivi, pošteni ljudi, — i ponude mi sav posjed na odkup — kupnju Kupiti! A odakle, a s čime? Posavjetujem se bratom Lovrom. Na isti posjed dignemo, udužimo se kod »Vjeresijskog Zavoda kraljevine Dalmacije u Zadru« 12000.— Kruna. I tako barem nas dva brata ponovno ostasmo svoji na svome.

A kad ćeš povratiti 12000? Nije druge, brat Lovre morao u Ameriku.

Mučim se sirota sam. Ne mogu: pritislo, oklopila nejačad — sedmero ih je. Dadoh zemljište na obradivanje mješćanima — Zatonjanima 1914 buknuo svjetski rat: ja u vojsku, a brat u Americi; ostadoše kod kuće sa drobnom dječicom dvije jetrve: moja i bratovljeva mi žena i starica majka.

Moram priznati, za rata varkao sam, nastojao sam se izvuci. Postigao sam.

Nadošla okupacija Talijana. Ljudska zloba postigla: da sam 9 puta po Talijanima bio apšen i pritvoren, a 3 mjeseca odsjeo na pravdi Boga u Zadarskim tamnicama. Kad izišao, morao hježati sa ženom i sedmero djece. Dvije godine proboravili što u Sinju što u Spljtu kao izbjeglica, a sve o svom radu, o svojim žuljevima.

Koncem 1919 obradivaoci naših zemalja za traže putam Suda uknjižbu, svojih prava ploda na izručena im zemljišta na obradivanje, jer da bija, kao izbjeglica, u nevolji mogao trećoj osobi prodati, a onda propadoše njihovi trudi! Moj punomoćnik na Sudu sklopi s njima 1920 pogodbu

uknjižbe, koju do danas nijesu tražili akoprem izričito u nagodbi opunovlašteni: da se mogu o svom trošku bez dozvole vlasnika uknjižiti.

A sad dolazi najžalostnije za ne reći — najgroznije.

Brat mi Lovre 1920 vraća se iz Amerike i isplaćuje »Vjeresijski Zavod kraljevine Dalmacije u Zadru« sa K 12.738.— kako proističe iz spisa 26 jula 1920 br. 3831 i time rijesava svakog tereta naše zemljište dato mješćanima na obradivanje. A naši mješćani — Zatonjani, nakon godine dana, pr. jematve 1921 ne samo što nam uzkraćuju obvezani godišnji plod — za koji smo svake godine davali pa i ove dali po treći dio sumpora, galice, gujoja, već su obradivaoci posvoji i naše zemljište kao vlastitu svojinu.

Gosp. Ministre, ne zanjerite, ali ja ne mogu dalje, jer mi staje mozak nad ovakom ljudskom nepravdom. Samodeveti; brat sa ženom samočetvrti; starica i nemoćna majka. Sa plodom, posvojeni vinogradi zauzmiđu 60.500.— četvornih metara ili malo više od 6 hektara — velikog li posjeda na nas 14. među kojima 9 nejačadi i majka od 76 godina 1320 četvornih metara na glavu! I tako mi sasvjem ostećeni, okradjani, po »posvojiteljima« (njih 13 na broju) — svi maloposjednici, vinogradari — od kojih nekoi na svom vlastitom zemljištu godimice proizvajaju 30, 50, 80, 100 i više hekt. vina: ...

Providite, Nastojte silnike, rušitelje naših familija i države naše ubrazditi, zaulariti: što prvo tim bolje i po državu i po državljane. Jednakost, bratstvo, ravnopravnost i slobodu; sigurnost i osobna i osobne svojine da bude zajamčena, pa naša država na oha ubu može spatati; jer:

„Bog je s nama — tko prot nama
Dušmanom pod pete!“

Zaton, 21 novembra 1921.

Ivan Ševrdlja pok. Krste.

Šibenik središte sjeverno dalm. sreza.

U zakonskoj osnovi o diobi naše nove Kraljevine na srezove, Šibenik sa sjevernom Dalmacijom strpan je pod Split i tim osuđen da postane pepeljuga splitska, ne uspije li u tom pogledu uvjeriti članove zakonodavnog odbora i ministarskog savjeta da u zadjem času spase Šibenik od splitskog ropstva.

Kod sastavljanja zakonske osnove o diobi, dotični ministarski referent pošao je sa krivog gledišta, da je Split središte sjeverne Dalmacije, a da se pri tomu nije ni potrudio, da stvar potanko ispita, i nasio je splitskoj kamori, koja u u svakom pogledu radi ispod vode proti ekonomskom prizidanju Šibenika.

Najprirodnije je bilo, da cijela Dalmacija sačinjava jednu upravnu jedinicu i da joj se od

Bosne i Hercegovine prisajedini zemljište u zračnoj liniji od Pošljaka-Livno-Ljubuški-Stolac-Bileća a da se radi strateških razloga Imotski ili Sinj odahere središtem dalmatinskog sreza, jedno od dvaju mjesta, koje imaju sve uslove da se razvije do jednog grada.

Nego kada kod nas odlučuje kratkovidnost, a nepomažu zdravi nazori u ničemu, onda i Šibenik ne može dozvoliti da ga spličani u svemu gnjeće. Zakonodavni odbor treba da uzme u obzir razloge iznesene u predstavi grada Šibenika i da udovolji zahtjevu ovog pučanstva.)*

Krešimirovac.

*) Rado donasmo ove rečke našeg građanina, ali mi držimo da je cijeli rad o diobi na srezove bezpredmetan jer kod revizije Ustava Dalmacije će biti priključena njezinom historičkom centru Zagrebu. — Ured.

Obsadno stanje u Zloselima?

Ko da se radi po stanovito proračunanom planu prestaviti pučanstvo šibenske okolice protu-državnim elementom.

Najprvo banda ukeša nagovorila zemljoradnike da uskrate vlasnicima godišnji dohodak ploda i posvoje obradivano i neobradivano zemljište

Sad opet ista banda zemljoradnicima — vinogradarima navlaš uštrcava: da jedino producent dužan je platiti trošarinu 35 Dinara po hekt. vina, i za to financijski organi oblake konobe, podrume ostavljajući nalog producentu da iz stanovitih bačava, koje označe, ne smije bez osobite dozvole prodati vino.

Naš puk u svojoj prostodušnosti povjerovao himbenim porocima i ovih dana napio i oklepio rodnom iz Pakoštana nezakusna organa financijske vlasti pri popisivanju vina u Zloselima. Organi javne sigurnosti, pojačani, uapsiše njih 14—16, među kojima i glavna mjesta.

Paški jadi.

II.

Gasda Rakamarić opć. uprav. na topragu živi prilično; imade gostionu, kavanu, dužan — trgovinu, a i razpačavaliste duvana. Ovo potonje izgleda da mu nije (?) odnosno sa 2% provizije. ... Dnevica kao upravitelju 25 dinara = 100 K. Pa eto, mogao bi živjeti — pristojno. Mogao bi, ali:

Tko te luži — kadlji je te luži;
Tko te sudi — kadlji je te sudi;
Tko te vješa — kadlji je te vješa!

Tako i upr. Rakamarić sam sebi osniva česte vedoma česte, mogo i mnogokrat suviše komisije, te sam sebi propisuje i označuje usodne pristojbine. Glavno je: da on mjesecno biva u plaći i komisijam naplaćen i preplaćen. Što općinski činovnici ne primaju redovito mjesecno plaću, dapače i po više mjeseci, ne smeta; glavno je da njemu ne budu i trubi i »bundjelaš« nikada prazni; da budu uvijek nakljkani.

Pri ovako slaboj, i sasvjem spekulativnoj za svoju osobu, upravi; redari, poljari i lugari bivaju samo i jedino sluga za njegovu osobnu korist; da su pri tom interesi Paša i Pažana ne samo zapostavljeni, već u gotovom rasulu pokazal čemo i dokazati u nastavku.

Dr. Mate Drinković

narodni poslanik, većinom glasova po inunitelnom odboru biva izručen Kr. Sudu na progonstvo »sbog draženja protiv države na jednom sboru u Velikoj Gradiški«.

Gremo da vidimo izpadak.

Iz prošlosti Dr. Drinkovića poznata nam ova: 1. da ga Austrija pritvorila, i dala osuditi na dvie godine rolbje jer ga smatrala opasnim po obstanak iste, te podigla optužnicu glaseću na smrt; 2. da na prvog razpravi pri okružnom Sudu u Šibeniku dvojica svjedoka teretila ga, označavajući ga »plaćenikom Beograda«, pridržavajući si drugom prigodom nastupiti dokaze istine.

Loncem o kamen, ili kamenom o lonac — teško loncu svakako!

Ovako se ne može dalje.

Kupoprodajnih bilježničkih spisa ne uknjiženi na Zemljišniku — Gruntovnici leži u Šibeniku do 5000, Kninu 3000, Skradinu 2000, a imade ih sklopljenih još u eri talijanske okupacije.

Obrazloženje, za što do danas nijesu prikazani, osniva se: da zanimane stranke njesu podmirile propisnu taksu.

Pitam: je li to razlog? Nije. Označite i zanimanci će podmiriti. U najgorem slučaju, nekretnine su na rjestu: pa živa glava dugovanje plaća.

Dakako, da se toga sada toliko nakupilo — nagomilalo, pa treba naročito izvanredni broj činovnika za svesti u kolotečinu. Tu će biti i izvanrednog troška. Nu koliki bio da bio, interesi zanimanih stranaka zahtjevaju, da se uknjižba što prvo — odmah provede.

Po srijedi je čitava zbrka. Kupac, jer imao, prošle godine za 50.000 dinara kupio kuću ili posjed; ove mu godine treba 10.000. Traži zajam u novčanog zavoda. Banka mu uskraćuje, jer na Gruntovnici — bogalj. Prodavaoc svoje imanje rasprodao, a nije mu savjest čista, traži zajam. Banka u dobroj vjeri uzajmljuje. Pri koncu, eto pekljanije — širke.

Ista komedija u poslu traženih izknjižaba podmirenih vjeresija.

Držimo, da je i u interesu naše države narediti, provesti što brže, što prvo — odmah uknjiženja i izknjižbe, jer joj leži neučesani kapital, takse. A za unapred nek naredi, izručiti Kr. bilježnicima »ljestvu taksa«, pa ovi pri sklapanju pogodaba nek upute stranke odmah podmiriti.

Imaće, kako započeto i na čenu ostalo — ne može se dalje.

Pismo iz Zagreba.

16. XI. 1921.

Diletantizam i eksperimentiranje se još uvijek nastavlja u našoj vanjskoj politici. Mi doživljujemo u spoljnoj politici pazar za pazarom, a jedan gori od drugog. Imali smo Rapallo, Korušku i Baranju; malo smo sretniji bili u pitanju Habsburga, a danas doživljujemo najgoru blamažu u Albaniji. Albanija nas kroz razne makinacije naše »saveznice« Italije, diplomatski tuče. Nas danas, koji smo se branili protiv upadu raznih arnautskih banda i koji smo te upade htjeli spriječiti, objedjuju, da rušimo mir na Balkanu. Mi smetamo »miroljubivu« Albaniju, a naši nam »moćni saveznici« prijete čak nekim § 16 Saveza Naroda. »Diktator« naše vanjske politike ide zbog toga u Pariz. ...

Politička rastrovanost, koja vlada među našim strankama, zahtijala je nužnost i našu omaludnu, tu »uzdanicu« narodnu. — Neki dan se po drugu put prolila krv među svetoblištnom omladinom. — U nedjelju naimo 13 t. mj. bili su izbori za upravni odbor »Jugoslavenskog akademskog potpornog društva«. Vodila se jaka borba između »Hrvatskog bloka« i »Jugoslavenskog nacionlnog bloka«. U posljednjem su se skupili policajdemokrati pod firmom »Jugoslavije«, internacionalni social-demokrati, kulturno društvo »J. Janušić«, slovensko društvo »Triglav«, zemljoradničko društvo »Selo« i ultrašovinistički radikali. — Jugoslavenski blok je dobio 547 glasova, Hrvatski blok 277 gla-

sova. klerikalci 128, a Jug. nezavisna omladina 72 glasa. — Iza toga su se razdijelili u dvije hrpe i išli manifestirajući gradom, a pred večer se obe grupe sastale pred sveučilišten. Sa strane policajdemokrata, koji su se nalazili u sveučilišnom dvorištu izpaljena su tri revolverska hitca, kojima je ranjen detektiv Josip Rodman, koji je pratio „hrvatski blok“ i član „hrvatskog bloha“ pravnik Mirko Gojsilović. Kod prvog su rane teže naravi, već je operiran, a njegovo stanje ne daje mnogo nade, da će ostati na životu; drugi dočim je ranjen u koljenu i rana je lakše naravi — Kako čujem vodi se stroga istraga. Kriveca treba svakako bez obzira kazniti.

R.

Jedan skromni upit.

Split, 23. studenoga. — *Omega*. — »Novi List« i »Novo Doba« znadu zabađati nösom u šibenske posle, a da u stvari nije ništa istine. Razumije se tendencija pisanja ovih novina. Njima je do toga da ocrne i sramote Šibenik i njegove građane. Prosto im bilo, ali šibensko pučanstvo ima pravo, da zapita »Novo Doba« i »Novi List«: je li istina da je u Splitu do sada optiralo talijansko podaništvo subližu jedna šestina splitskog pučanstva?

Trgovački glasnik.

Trgovačko Udruženje za sjevernu Dalmaciju. U nedjelju obdržavala se je konstitucionalna skupština Trg. Udruženja pod predsjedanjem Miloša Šupnka. Nakon što je privremeni odbor položio račune i bio poprimljen od vlade odobreni društveni pravilnik od skupštine prešlo se je na izbor prve društvene uprave. Bili su izabrani za predsjednika Miloš Šupuk, potpredsjednikom Vlade Kulić, članovi uprave: Dimitrije Triva, Šime Iljadica, Ivan Žaja, Josip Jadrnjanja; revizorni odbor: Čedo Bauer, direktor „Српске Централне Банке“, Edmond Weissenberg, član uprave „Slavenske Banke“, Stipe Sare industrijalac, Simo Matavulj industrijalac i Adolf Makale veletržac.

Glavotom kupusu za kiselenje pr. nedjelje bila cijena u Vodicama 1.50-2 Dinara kilogr. Prodalo ga se preko 2 vagona. U Žegarju može ga se nabaviti i po 1.50 Din. kilogr., ali veliki trošak prevoza u Primorje.

Cijena ulju u Murteru. Kilogr. 20—22 Dinara. Tu vam je prošle godine bio majdan ulju. Ove godine maslina nije prihvatila. Preporučamo obiskriti na vrijeme za godišnji familijarnu potrebu, jer će ulju poskočiti cijena i do 30, i više Din. klgr.

Marko Iljadica Rapo — u slipticu! Sud za suzbijanje skupoće, došao je do uvjerenja da našem seljaku nemože mjeriti drugom mjerom dok se seljaku u Banatu dozvoljava da podiže cijenu kukuruza i pšenici, te je pustio da se ulje prodava uz svaku cijenu. Tako je ulju od 10 din. kad naši preuzeše Općinu danas porasla cijena na 22 din. litra — i da ga možeš naći. Marko Iljadica Rapo spašava za Šibenik 100 sanduka šećera. ovdje ga prodava porijekno 13 din. kilo — dakle izpod cijenika — i biva kažnjen sa 10.000 din. globe i 14 dana zatvora. Ova je vijest uznemirila trg. krugove, i nikomu nije razumljivo, kako je Sud za suzbijanje skupoće došao do ove nečuvane globe i kazne.

U osudi se Marku Iljadici Rapu javlja, da ije osudjen radi veriznog trgovanja. Bit će tomu da se Marko bavi trgovinom u ovom gradu jedno tri-deset godina i niko u Šibeniku nepamti da je ovaj trgovac bio kažnjen radi nerednosti u svojoj radnji. Za vrijeme rata krio se i kurburio, a za vrijeme talijanske okupacije nije smogao učvrstiti svoj položaj za stare dane, pa se sad pod starost, da ne svrši u „Uloški Dom“ bavi s komisionalnim trgovačkim poslovima.

Ta vrsta trgovine je dozvoljena i nemože se smatrati veriznom trgovinom (Kettenhandel). Marko je reprezentant jedne ili druge firme, od koje on dobiva stalni postotak kad prodade njezinu robu. Ugovorom utanačenoda Marko ima prodati dotičnu robu do stanovitoga roka, to je njegova dužnost

istu prodati naravski uz najpovoljniju cijenu, inače neprodali robu da ustanovljena roka plaća trgovcu između njih utanačenu novčanu kaznu.

Marko je imao dva vagona dobrog sapuna u komisiji. Tražio je po Šibeniku kupca, ali ga nemožao naći jer se svak boji globe i Marko vraća sapun, a mi u Šibeniku umjesto 30 sada plaćamo 60 Kr. klgr. sapuna. Da ne bude Marko ono 100 sanduka šećera ovdje zaustavio danas bi mi šećer plaćali 16 ili 18 dinara. Mjesto da se Markov postupak pohvali njega se strpava u tamnicu. Mi bi preporučili Sudu za suzbijanje skupoće da slučaj Marka Iljadice Rapo revidira i da Marku pruži prigode, bez utoka i suvišnih trošaka mu, da izpriča njegove jade koje je imao sa šećerom i da ukine globu i tamnicu.

Seljačka Brana.

Sud za suzbijanje skupoće imao bi znati da u Tiesno došao stanoviti trgovac barkom iz Krilo-Jesenice krcatom brašna, brane; nudja u zamjenu za vino, ali vino ne plaća više od 270 Dinara hekt. i da producent plaća prigrinu 35 D. po hektolitrju. Ogladnjeli narod mora prigrinuti šiju i prilagoditi se, dati u bezicenu svoj proizvod.

Kruh naš svagdanji ko da će obćine u prvoj polovici doj. prosinca početi raspacavati među pučanstvo. Sa stalnošću se tvrdi da početkom prosinca obćine sjeverne Dalmacije bit će obskrbljene brašnom i drugom hranom. Kojom količinom i uz koju cijenu? Samo da se započme, a cijena — mislimo neće biti čifuska.

Radnički raboš

Radnici bez zarade. — U gradu zastoj u svim radnjama. Okolo 3000 radnika nemože ni za lijek da nadje posla. Ne bili Općina mogla nezaposlenim radnicima dati da pročiste gradske konale da, kada ove zime zaredaju kišni dani. Šibenik opet ne poplavi kao prošle sedmice?

Sudbene vijesti.

Natpisi u Sudbenoj palači. — Molim Vas, uvrstite ovo par crta: — Bio sam tu skoro za poslom u sudbenoj palači i na moje razočaranje vidjeh, da se na svim vratima i po hodnicima koče dvojezične table? Ili se je valjda presušio paušal na sudu, pa da nemaju dinara za nove dvopisne tablice, kao što odavna izmjeniše drugi uredi?

9 sati na sudu. — Kako čujemo, sat, koji se nalazi pokrhl ulaznih vrata na sudu, pokvario se je tako da činovnici ne znadu kada je 9 sati i dolazu u ured po miloj volji. Ne bi li g. predsjednik Bojanić udovoljio želji i zahtjevu činovnika, dao napraviti sat, da se umognu unaprijeda držati tačno uredovnog dobnika?

Vijesti grada i okolice.

U fond Lista. — g. Ivan Jurićev suvlastnik tvrtke „Jurićev i Kešić — Bakar veletrgovina dalm. vina samo na veliko“ prigodom svog posjeta starice majke u Vodicama poklonio u korist našeg Lista Dinara 250 = K 1000. — Uprava blagodari.

Današnjim brojem počimlje drugi tromjeseč. Predplatnici širite, a predbrojnici izplatite List.

Zapltnjački napadaj na „Hrvatsku Rieč“, glasilo „Seljačke Hrvatske Stranke“ u Splitu, u noći na osvječ 20 tek. nepoznata banda, preko krova raznih kuća provali u uredništvo, uništi sve što joj došlo ruke: papir, stolove, državni telefon; a ponješe sobom razne rukopise i sastavke.

III. ča zona, ako znači nevaraju, imala bi u brzo biti izpraznjena: Talijani već skupljaju tunju na motovio. Hui! Latini su nevjerno koljeno.

„Svećenička uzajamnost“ Šibenske dieceze jučer obdržala konferenciju u konačnoj svojoj organizaciji: o „kongruu“; o „Agrarnoj reformi“.

Pod iztragom doznajemo da bi hili stavljeni gg. Vladimir Kulić i sudac Blažević u poslu dogođnja na Sve Svete u našem gradu.

† **Marija udov. Inchlostri rođj. Palnello,** tetka našeg sugradjanina Vlade Kulića, nakon 8 dnevnog bolovanja, preminula, u 74 godini žića svoga. Dneva 18 bio joj sprovod. Rajsko veselje duši njezinoj!

Tiesno dan 12 studenog „Rapalski dan“ obavito znakovima tuge. Vrijedne učiteljice sakupljale milodare, da okovana braća u lancu kulturne Italje saznadu da i u Tiesnomu imade srdašca koja osjećaju njihove jade, i kojima će ostati u trajnoj uspomeni ono kratko robovanje što su izkusili pod kulturnim neprijateljem.

Bilo je ljepih odaziva i dobrih primjera. Ali na žalost, bilo je i takovih, koji diraju osjetljivost svakoga koji u sebi čuti narodnog osjećaja. Premučat ćemo one koji su još pokrili velom narodnog neznanja; ali iznašamo samo jedan primjer. Odnosi se na osobu kojoj se može sve predbaciti ali neznanje ne. —

Ta osoba jest A. D. (vornik? Ur.) viši sudski oficijal u mirovini, koji danas pokriva mjesto na Zemljištniku — Gruntovnici kr. Suda u Tiesnomu i koji se havi vudjenjem zem. čest. i drugim bilježničkim poslovima. Ovaj gospodin uzkratio je svoj obol za „Jugoslavensku Maticu“. — On je zaboravio što je to robovati, on toga nije u Tiesnomu izkusio. Nećemo da iztražujemo stanje pojedinih osoba i obitelji, ali znamo da je dužnost svakog da se u njekim prigodama žrtvuje u koliko mu njegovo stanje dopušta. Kakvu sliku uzkratčenjem obola „Jugoslavensku Maticu“ A. D. daje o svome patriotizmu za kojeg se on više puta znao izpršiti? A kakvu svjeločebu izpusta onima koji ga mnogo-krat uzeše u obranu gledajuć u njemu patriota?! Patriota sad u slobodi i u doba Austrije patriota i za vrijeme tužne uspome ne kad se ponudio talijanima u službu, koju je i dobio štetujuć time drugim svjesnim Jugoslovenima, kojima i danas štetuje pokrivajuć mjesto koje njegovoj odmakloj dobi sjedinam i mentalitetu nepripada i bez kojega bi on mogao živjeti, a isto u stanju da žrtvuje koji dinar za „Jugoslavensku Maticu“. —

Ali A. D. je afarista, afarista u položaju, u službi; afarista u narodnosti i u strančarstvu. — To nam on nemože pobiti i nepriznati da smo mnogo i mnogo puta progutali njegove ne baš kavalerske upade. Poštovali smo starost — sjedine, ali se nemože svaka uvijek pobaviti. — Primorani smo biti bezobzirni proti svakoj podlosti pa dolazila ova od kuda i od koga.

U dojdućem broju:
„Splitski šverceri — Na vidiku.“

IDA pl. GRISOGONO

Dr. ANTE RAJEVIĆ

vjenčani

u Splitu, dne 24. XI. 1921.

Vrijedi kao direktna obavijest.

Upisujte se u Legiju „Jugoslavenske Maticе“.

Javna zahvala.

Proširno i duboko saućeeće pri krutom udareu, kad neumoljiva smrt otrgne za uvijek od nas neprežaljenog i ne dosta oplakano

Mira

dođe nam od ne male utjebe.

Od Svevišnjeg nek svim platu i nagrada bude a od nas iskrena hvala.

Dok nam je nemoguće poimence odužiti se gg. liječnicima i česnim sestrama te požrtvomom dušobrižniku i svim ostalim, na osobiti način prizimjevo uglednom Udruženju oxomjesnih gg. trgovaca, koji doista ništa ne izostaviše a da svojim drugu izkažu želju počast, dostojanstvenom otpratom do vijećnog počivalista

Gušperina udova Dragomira Kustan
rađjena Helušarić
za svu rodbinu.

Pošta

G. Juraj Kapić — Split. Da si, uza sve svoje „gusle javorove“ bio i ostao svakom loncu zaklopac, poznato čitavoj Jugoslaviji. Ali, da ćeš postati i svakom opanku obojak, to jedino nije samo nas iznenadilo.

G. Ivan Bonjolo umr. finac nadstražar — Split. Povratio si nam br. 11. a pridržao za se prvih 10 brojeva. Ili ih plati ili ih povraća.

g. R. — Zagreb. I drugo tvoje pismo primismo nakon što nam izišo List. Preporučamo Mlogod — „zakulisnih spleta“ pripočeti nam. Inače, tvoja se pisana rado čitaju.

gg. (lopisnici) — Vaša izvješća, ma koliko bila duga, moraju biti pisana samo na jednoj stranici svakog po lista, pa zauzimali i pet araka; na drugu — protivnu stranicu ne smije se nastaviti. Tim nam rad u tiskarni olakšavate, jer isto gradivo možemo lako među više slagara porazdjeliti — rad ide brže.

Benkovačka krajino — Iznesmo u pr. broju. Izostavismo, jer vojska jedina uzdanica Jugoslaviji. Ono o Pristegu, pokušao neprijatelj poslati ljulj na vašu njivu. Da li će koje-kakvi zločinci biti konačno pritrvoreni u Šibeniku ili Sarajevu, zavisi samo i jedino o komandi. Nemoj te nasjedati himbenim prorocima. Preporučujemo se i — zdravo!

Je si li podmirio predplatu?

Prva Jugoslavenska Voštarnica
Grgo Čular - Šibenik

preporuča se pučanstvu, crkvinarstvima, bratovštinam i G. trgovcima.

Izradba po zanatu. — — — Cijene umjerene.
Prodaja finog vrcanog meda sa vlastitog pčelinjaka 3-5 na malo i na veliko.

Oglasi, za „Mali Oglasnik“ prima Pučka Tiskara svaki dan do sriede na večer.

Mali oglasnik.

(Do 20 rieči 5 din. Svaki pet daljih rieči 1 dinar.)

Privatni činovnik preuzima prepisivanje svakojakih spisa, na vlastitim pišaćim strojem, nudja se trgovcima za 2 sata dnevno vodjenje knjigovodstva. Obavjesti kod uprave. 111

Sve se pismene ponude šalju na upravu lista „Raskovani“

KAVANA »ISTRA«

Javljam cijenjenom općinstvu, vojništvu, te ratnoj mornarici, da danom 1. novembra o. g. preuzinljem, bivšu kavanu „Miramar“, koja je općenito priznata kao najpogodnija za zimsku sezonu, i koju ću opskrbiti sa najfinijim stranim i domaćim likerima, čajem, slatkisima i t. d. Kroz sezonu angažovao sam više zabavnih družina. Držat ću i bogati izbor svih domaćih novina, časopisa, revija, ilustracija. Jamčim najbolju i najsolidniju poslugu.

Preporučujem se cijenjenom općinstvu

sa šovanjem
Antun Dominis i dr.

Pučka Tiskara u Šibeniku

književna djela, tiskanice za sudske, općinske i župne urede, trgov. listovnih kao i posjetnica, zaručnih i vjenčanih objava itd. Naručebe se primaju kod g. A. Ungaro, u širokoj ulici br. 172. — — — Izradba brza i solidna

ponovno se je otvorila i prima na izradbu u ćirilici i latinici sve zasijecajuće radnje, kao: razna papira, računa i omota, osmrtnica,

s umjerenim cijenam.

Slavenska Banka d. d. Zagreb

prije

Narodna Banka d. d.

Podružnica ŠIBENIK - Centrala ZAGREB, Ilica br. 7.

Uplaćena glavnica K 100,000.000.—

Pričuva K 30,000.000.—

Ulošci preko K 250,000.000.—

PODRUŽNICE: Beograd, Brod n/S, Dubrovnik, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Vršac.

Ispostava: **MONOŠTOR**

AFILIACIJE: Jugoslavenska industrijska banka, Split. — Bankhaus Milan Robert Aleksander, Wien I., Augustinerstrasse 8. — Balkan-Bank R. T., Budimpešta.

AGENCIJA: Buenos Aires, Rosarie de Sta Fé (Argentina).

ZASTUPSTVA: Lima (Peru), La Paz, Oruro (Bolivia), Antofogasta, Valparaiso, Punta Arenas, Santiago (Chile); Rio de Janeiro (Brazilija), Montevideo (Uruguay).

Prima uloške

na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete, te obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.

Prima terminirane uloške - (Term-Deposits)

— — — te ih ukamatuje na 18 mjeseci sa 5 1/2% na 24 mjeseci sa 6% — — —

Obavlja sve bankarske poslove najkulantnije.

- KNJIŽARA I PAPIRNICA -
FILIP BABIĆ
ŠIBENIK

Potpuno skladište knjiga na našem i stranim jezicima.

Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene.

Sav pribor za urede, općine i škole.

Skladište školskih knjiga. i Kr. Zemaljske Naklade u Zagrebu.

Prima predplate na STRUČNE I PERIODIČNE ČASOPISE svakog jezika i struke.

MUZIKALIJE SVAKE VRSTI.

Zahtjevajte cijenke papira i popis knjiga - Cijenka za urede.

SINGER

ŠIVAČIH STROJEVA ŠIVAČIH IGALA NAKNADNIH DJELOVA

MAŠINSKOG UZJA

PRODAJE UZ GOTOV NOVAC

I OBROČNU OTPLATU

— NA SVAKOJ JE MAŠINI NAZNACENA

ČIENA USTANOVLJENA ZA ČIJELU

JUGOSLAVIJU

SKLADIŠTE — ŠIBENIK

GLAVNA ULICA

ZASTUPNIK

ANTE FRUŽ

Juričev i Kesic - Bakar **Veletrgovina dalmat. vina**
- samo na veliko -